

Motion till riksdagen
2009/10:Sf393

av **Veronica Palm m.fl. (s)**

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om pensionärers ekonomiska situation.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om viktiga förutsättningar för hållbara pensioner.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt förstärkt information om rätten till bostadstillägg.

¹ Yrkande 1 hänvisat till SkU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Vi socialdemokrater vill att alla ska kunna se fram mot en givande och trygg tid som pensionär. Regeringen har sänkt skatterna för löntagarna – utan att låta pensionärerna få ta del av inkomstskattesänkningarna. Det förvärvsskatteavdrag som infördes den 1 januari 2007 innebar att pensionärer som inte yrkesarbetar eller bedriver näringsverksamhet får en högre skatt på sina inkomster än vanliga löntagare. Därefter har ytterligare två steg av jobbskatteavdraget genomförts, och i höstens budgetproposition går regeringen vidare med ett fjärde jobbskatteavdrag. Trots att regeringen nu föreslår en skattesänkning även för pensionärer ökar klyftan i beskattning mellan förvärvsaktiva och pensionärer.

Det finns ingen rättvisa i att pensionärer som arbetat och slitit hårt i sitt liv ska straffas med högre skatt än de som kanske både är unga och välbeställda. När pensionssystemet reformerades avskaffades också det särskilda grundavdraget för folkpensionärer. En viktig utgångspunkt för att ta bort det särskilda grundavdraget var just att pension skulle beskattas som en vanlig inkomst. Men i och med jobbskatteavdraget gäller inte längre principen om lika skatt för lika inkomst. Regeringens jobbskatteavdrag kommer endast de förvärvsaktiva till del och undantar därmed också föräldralediga, sjuka och arbetslösa. Det är en orättvis skattepolitik som kommer att fördjupa inkomstklyftorna mellan generationerna. Vi får ett Sverige som under en lågkonjunktur ytterligare minskar pensionärers köpkraft.

Pension är att betrakta som uppskjuten lön och ska alltså ge ersättning för utfört arbete. Under den förvärvsaktiva tiden har pensionärerna avstått en del av sina arbetsinkomster till den kommande pensionen. Den socialdemokratiska regeringen genomförde en rad förbättringar för landets pensionärer. Inte minst är det åtgärder riktade till dem med minst marginaler, där införandet av det särskilda äldreförsörjningsstödet och ett flertal höjningar av bostadstilläggen har varit viktiga delar. För att säkra den ekonomiska standarden för pensionärer kan man dock inte endast se till nivåerna på garantipensionen, bostadstillägget och äldreförsörjningsstödet. Fler omkringliggande faktorer har betydelse. Minst lika viktigt har det varit att hålla nere avgifterna inom exempelvis vård och omsorg. Med maxtaxa i äldreomsorg och generellt låga avgifter och högkostnadsskydd inom vård och omsorg har pensionärers ekonomi också värnats. Men även här märks det borgerliga systemskiftet. Avgifterna höjs och drabbar pensionärerna dubbelt eftersom de inte får del av de skattesänkningar som regeringen genomför. Den borgerliga regeringen har nu, efter massiva påtryckningar, inte minst från landets pensionärer, tagit ett steg tillbaka från sina egna principer på skatteområdet. Men det hjälper föga. Samtidigt som skatten sänks för pensionärerna föreslår regeringen ytterligare ett steg i förvärvsavdraget – som för fjärde gången vidgar klyftan mellan löntagare och pensionärer.

Vi socialdemokrater accepterar inte skillnaden i beskattning mellan pensionärer och löntagare. Vi föreslår i vårt budgetalternativ ett första steg mot att återupprätta rättvisan i skattesystemet. Vårt förslag innebär att skatten sänks

för breda pensionärsgrupper med särskild inriktning mot pensionärer med en inkomst på 11 000–16 000 i månaden. Alla pensionärer med en inkomst upp till cirka 30 000 kronor i månaden får en större skattesänkning än med regeringens förslag.

Skatten för pensionärer sänks genom att grundavdraget höjs på ett sätt så att grundavdraget för pensionärerna med en normalinkomst får störst höjning. Totalt kostar Socialdemokraternas förslag drygt 3 miljarder kronor – detta utöver de förändringar som regeringen föreslår.

Samtidigt som skatten sänks för pensionärer avvisar vi socialdemokrater det utvidgade förvärvsavdraget om 10 miljarder kronor som regeringen föreslår för nästa år. Detta bidrar också till en minskad klyfta mellan pensionärer och löntagare.

Med Socialdemokraternas politik skulle klyftan mellan den skatt som en löntagare och den skatt som en pensionär betalar halveras eller nära halveras för pensionärer med normal pension.

Bostadstillägg till pensionärer

Under förra mandatperioden förstärkte den socialdemokratiska regeringen såväl äldreförsörjningsstödet som bostadstillägget ett antal gånger för att förbättra framför allt för dem med de lägsta inkomsterna. Vi kan notera att den borgerliga regeringen ännu inte uppfyllt sitt vallöfte om höjt bostadstillägg till ålderspensionärer med de lägsta inkomsterna. Under tidigare riksdagsbehandling utlovades ytterligare förstärkningar av bostads-tilläggen, men för ålderspensionärerna lyser de med sin frånvaro i budget-propositionen.

Regeringens åtgärder är otillräckliga och de kompenserar inte på långa vägar den klyfta som skapats. Trots åtgärderna i årets budget fortsätter i stället skillnaderna att öka.

Enligt Försäkringskassan finns det drygt en halv miljon människor som är berättigade till bostadstillägg. Det är angeläget att den av Försäkringskassan inledda informationsinsatsen till gruppen som är berättigade till bostadstillägg fullföljs av den nya Pensionsmyndigheten.

Viktiga förutsättningar för hållbara pensioner

Vi socialdemokrater vill värna tryggheten för pensionärerna. Den pensionsöverenskommelse som ägs av fem partier i riksdagen är ett av de viktigaste instrumenten för detta. Med regeringens förda politik och den ekonomiska utvecklingen i världen kommer pensionssystemets automatiska balansering att lösa ut 2010. Till en del beror det på de kraftiga svängningarna på börserna. För att minska ryckigheten i pensionerna har de fem partier som står bakom pensionssystemet vidtagit åtgärder. Arbetet med att analysera och utveckla pensionssystemet fortgår.

I juli 2005 presenterades en nationell strategirapport om rimliga och hållbara pensioner, vilken togs fram på uppdrag av EU-kommissionen. En viktig

Fel! Okänt namn på

iakttagelse i rapporten är att moderniseringen av pensionssystemet handlar om mer än att bara genomföra en pensionsreform. Viktigt är också att arbets- kulturen, befintliga könsroller samt andra anknutna system och förmåner följer med i denna utformning.

En slutsats vi socialdemokrater drar är att arbetslinjen är och förblir en lika viktig grundbult för hållbara pensioner som för människors välfärd. Vi ser därför med oro på den stigande arbetslösheten där Sverige dessutom halkar efter övriga Europa. Arbetslösheten är nu högre och ökar snabbare i Sverige än i EU:s genomsnitt, och den kommer snart att ligga på elva procent. Allvar- ligast är att ungdomsarbetslösheten närmar sig 30 procent. I övriga EU är knappt 20 procent av ungdomarna arbetslösa. Detta påverkar i allra högsta grad utvecklingen av våra pensioner och framtiden för landets pensionärer!

Att människor kan vara kvar på arbetet och inte slås ut under vägen till pensionsålder påverkar också stabiliteten i pensionssystemet. Därmed blir också satsningar på arbetsmiljöarbete, rehabiliteringsinsatser, aktiv arbets- marknadspolitik och möjlighet till återkommande utbildning viktiga inslag i att värna hållbara pensioner.

Även den ekonomiska familjepolitiken har betydelse för hållbara pension- er. En övervägande del av gruppen med garantipension är ensamstående, kvinnor och personer som bor i hyreslägenhet. Inte sällan sammanfaller dessa tre. Det är kvinnorna som har och har haft lägre inkomster än män, och det är också de som förvärvat arbetat minst och arbetat mest deltid men slitit desto mer för obetalt hemarbete. För att komma till rätta med de skillnaderna på sikt måste jämställdheten öka både i hemmet och i arbetslivet. Därför är vi allvar- ligt oroade över regeringens politik bland annat därför att kvinnors, men även mäns, anknytning till arbetsmarknaden försvagas.

Stockholm den 6 oktober 2009

Veronica Palm (s)

Ronny Olander (s)

Kurt Kvarnström (s)

Matilda Ernkrans (s)

Björn Lind (s)

Siw Wittgren-Ahl (s)

Göte Wahlström (s)

Jasenko Omanovic (s)